

Spravodaj

BRANISKO

Kultúrno-spoločenský spravodaj obce Široké

Ročník 5

Číslo 3

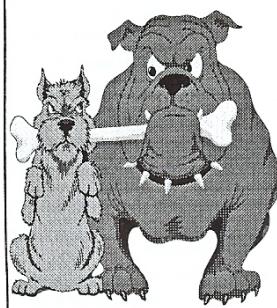
september 1999

Vážení občania!

Tažiskom dnešného vydania obecného spravodaja je plné znenie Všeobecne záväzného nariadenia obce Široké o chove a držaní psov. Dôvodom, prečo ho uverejňujeme, je stále pretrvávajúci problém voľne pobehujúcich psov. Ak chovatelia psov chcú poznať svoje povinnosti vyplývajúce im z platnej legislatívy, majú jedinečnú možnosť sa s nimi oboznámiť. Oveľa

dôležitejšie však je, aby ich vsetci chovatelia aj dodržiavali. V ďalšom vydaní pripravujeme pre Vás bližší pohľad na to, ako budeme v našej obci vítať rok 2000. Aj keď mnohí z vás už rozmýšľajú, kedy pôjdú vykopať zemiaky, dlhým uvažovaním túto prácu neodkladajte, lebo spišskí cigáni sú už pripravení „pomôcť“! Nenušené čítanie.

redakcia

Dovedenia! Budťe u nás doma!

Posledný júnový deň bol pre Širočanov smutný. Lúčili sme sa s dp. Jozefom Dugasom, naším p. farárom, ktorý v našej obci pôsobil 9 rokov. Ani radosť z prichádzajúcich prázdnin nezabránila deťom (ani dospelým) plakať za ním. Svoju lásku k nim im prejavoval otvorene a aj ony mu ju ako svojmu duchovnému otcovi opätovali. I touto cestou mu ďakujeme za všetko dobré, čo pre nás urobil v duchovnom i občianskom živote, za ochotu i ústretovosť, s ktorou sme sa už ho stretávali.

Na novom pôsobisku mu želáme veľa dobrého zdravia, úspechov a pohody.

V nasledujúcich dňoch mnohí z nás vstupovali do Božieho chrámu nielen s úmyslom stretnúť sa s p. Bohom ale aj s novým kňazom dp. Eugenom Jurkovičom. Skúmavé pohľady prebleskovali z jednej i druhej strany. Verím, že sa všetci úprimne tešíme zo spoločného stretnutia s novým farárom, že ho tiež budeme nazývať naším pánon farárom. V každom prípade o tom svedčí jeho výrok: „Veľa nemám, ale čo mám, chcem Vám dať“. Veríme, že si to zaslúžime svojím životom i prístupom k nemu.

Vitajte v Širokom! Viac sa o ňom iste dozvieme z pripravovaného rozhovoru v nasledujúcom čísle spravodaja. Zaiste už bude vedieť viac povedať o tom, ako sa mu v Širokom žije.

-ok-

Liga mužských mien

Po tom, ako sme v spravodaji uverejnili poradie priezvisiek, ktoré sa najčastejšie vyskytujú v našej obci, bol obecný úrad oslovený viacerími občanmi, aby sme uverejnili aj poradie krstných mien mužských a ženských. Preto v nasledujúcej tabuľke prinášame poradie mužských mien v Širokom, aké bolo k 31. augustu 1999. Možno práve táto tabuľka vám pomôže pri výbere mena pre svojho budúceho syna.

redakcia

Poradie najčastejšie sa vyskytujúcich mužských mien v Širokom, stav k 31.8.1999

Poradie	Meno	Počet
1.	Peter	109
2.	Jozef	98
3.	František	75
4.	Pavol	67
5.	Ján	55
6.	Stanislav	46
7.	Martin	41
8.	Štefan	36
9.	Anton	35
10.	Miroslav	31
11.	Michal	28
12.	Milan	27

Poradie	Meno	Počet
13.	Marek	25
14.-15.	Tomáš	24
14.-15.	Vladimír	24
16.	Andrej, Ondrej	21
17.	Lukáš	20
18.	Patrik	19
19.	Marián	16
20.-21.	Juraj	13
20.-21.	Matúš	13
22.-23.	Ladislav	12
22.-23.	Viktor	12

Spracovala:D.Dutková

Pozemkové úpravy

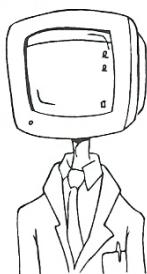
Okresný úrad Prešov, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva ako orgán štátnej správy príslušný podľa ust. parag. 2, parag. 3 ods. 1 písm.l, parag. 5 a parag. 13 ods. 1 zák. č. 222/96 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zabezpečujúcich úlohy štátu spojené s obnovením výkonu a usporiadáním pozemkového vlastníctva v súlade s parag.3 ods. 2 písm. b) zákona č. 180/95 Z.z. a o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ktorý sa vykonáva vyhláškou Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 157/96 Z.z. začal konanie o obnovu evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim v intraviláne obce Široké. Členstvá konania sú vlastníci pozemkov v k. úz. Široké, domnelí vlastníci, domnelí dedičia. Vyhotoviteľ registra obnovenej evidencie pozemkov je Progres CSD Prešov. Správny orgán vyzýva účastníkov konania na poskytnutie údajov, predloženie listín a iných dôkazov k pozemkom vymedzeným vlastníckymi vzťahmi alebo držbou, ktoré nie sú vptisané na liste vlastníctva v katastri nehnuteľnosti, alebo môžu byť predmetom konania podľa zákona pre komisiu na obnovu evidencie pozemkov a právnych vzťahov k nim. Komisia zriadená pre kat. úz. Široké pracuje na Obecnom úrade v Širokom v pracovné dni.

Zloženie komisie:

- Ing. S. Bartoš
- A. Štofková
- S. Černý
- Ing. Špes
- K. Petrovová
- Ing. Sedlák
- Ing. Eliáš
- starosta obce
- poslankyná OZ
- poslanec OZ
- za OÚ odb. PPaLH Prešov
- za OÚ odb. katastrálny Prešov
- za SPF
- za Štátne lesy

-pri-

Markíza stále nedoriešená

Aj keď vysielanie TV Markíza už vyše roka môžeme sledovať v kvalitnom prenose z nášho televízneho vykryvača, vzťahy medzi obcami a Slovenskými telekomunikáciami, š.p., Bratislava nie sú doriešené. Tento prevádzkovateľ požadoval ročný poplatok 114 tis. Sk. Napriek tomu, že nedošlo k dohode, vysielanie je zabezpečené a o problém sa zatiaľ nikto nezaujíma. Televízny signál je možné prijímať v pásme UHF na 23. kanáli a na príjem je potrebné mať k televíznemu prijímaču pripojenú buď prvkovú anténu určenú pre tento kanál, alebo klasickú širokopásmovú anténu, tzv. osmičku. Prijímať na širokopásmovú anténu so zosilňovačom nie je vhodné, pretože signál, ktorý prichádza z vykryvača, je silný a jeho ďalšie zosilnenie spôsobuje naopak zhoršenie obrazu.

O tom, ako sa situácia okolo príjmu signálu TV Markíza bude vyvíjať, vás ešte budeme informovať.

-sb-

Opäť povodeň

Šesť dní chýbalo do doby, aby uplynul rok od poslednej povodeň a prišla ďalšia povodeň. Presne 14. júla 1999 dopoludnia približne o 9,30 hod. sa po zamračení strhla búrka, ktorá spôsobiла vylietie bezmenného potôčika pod časťou Ulica. Škody neboli také veľké ako pred rokom a to aj vďaka opatreniam, ktoré sa na tokoch našej obce vykonali v poslednom období. Ako to vyzeralo v najviac postihnutej časti obce tesne po kulminácii toku, dokumentujú aj tieto fotografie.

-sb-

Povodeň v časti obce Pod ulicou.

Foto: Ing. Bartoš

Nazrime do kroniky obce Dnes rok 1944 od strany 123 do 124.

Opevňovacie práce

Do Širokého sa nasťahovali Nemci. Obsadili kdejakú voľnú izbu. Od začiatku októbra kopú sa v Branísku okopy, zákopy, stavajú sa bunkery, silné opevnenie, tankové prekážky, mosty sa zosilňujú a pripravujú na demolovanie. Od 16. do 60. roku mužovia i ženy sú komandované denne do roboty. Pod dozorom nemeckých vojakov robia, kopú v blátivej hlini, lebo jeseň je veľmi dáždivá. Za prácu sú ľudia riade platení, takže peňazí je dosť, ktoré však sa mňajú rýchle po krémach.

Prvý sneh

Zima zavčasu prikvačila. Po dáždivých októbrových dňoch prišiel mrazivý november a 6.-ho konciare Braníška obelely od napadnutého snehu.

Evakuanti

Deň čo deň tiahnu prúdy ľudí, vozov, aut s našimi východniarmi cez Široké na západ. Nemecké vojenské veliteľstvo nariadilo nútenev evakuáciu niektorých častí východoslovenských okresov. Obrasy smútku a biedy, ked celá rodina shrbená na kočovnom voze s tým troška majetku hnaná nelustotnou cudzu rukou neľudskou ide do neistej budúcnosti. V Širokom sa usadilo desať takýchto rodín.

Dobrovoľná evakuácia

Nemeckí vojenskí veliteľia nahovárajú evakuovať. Pod Branískom fronta vraj zostane stáť aspoň na tri týždne a v Širokom bude zle. Obyvatelia nechcú opustiť svoju hrudu a dom v žiadnom prípade. Vojská Červenej armády prestúpily hranice Slovenska a obsadili okres Michalovce, Humenné, Medzilaborce, Bardejov, Svidník, Trebišov, Vranov. Toto vyvoláva silnú stiesnenosť, ale aj nádej v skoré uvoľnenie. Fakt, že s Červenou armádou ide aj Československá brigáda, pozostávajúca v prevážnej väčšine zo Slovákov, vyvoláva zase radostný pocit a neklamné tušenie, že fronta sa tu dlho neudrží.

Záchrana mov. majetku

Ľudia chránia si šatstvo, cennejšie veci a najmä potraviny zakopávajú do zeme, zamúravájú v pivničiach, ukrývajú v stodolách. Každý má svoj spôsob. Vzájomne si pomáhajú a sa spoločujú. Vojna nevyberá a dobre je zaistiť si čo to pred kradmom rukou fronty.

Dopravné a poštové spojenie

Doprava a pošta veľmi kuľajú. Železnice, autá, autobusy, telefon používajú len Nemci a našincovi, keď sa ujde z toho tak je to práve len odrobinka.

Z kroniky doslovne odpísala Danka Dutková

V našej obci je postavených celkom osem križov. Na sviatok Povýšenia sv. kríža navštívime križ na Hurke. Z výpovede p. Andreja Katriáka vieme, že tento križ bol pôvodne drevený. Postavil ho neb. Ján Čech v rokoch 1900-1910. V roku 1935 ho jeho syn Michal prestaval na kamenný. Urobil to po príchode z Ameriky, kde bol za prácou. Michal Čech finančne prispel aj na križ, ktorý je pri

Kríž na Hurke

kostole. Jeho dcéra Helena sa počas 2. svetovej vojny vydala za Fabiána Šebesta, ktorý tragicky zahynul v januári 1944. Po vojne sa vydala za Juraja Juhasa, s ktorým mala syna Jána. Ten zomrel v roku 1997 a jeho potomkovia sú Stanislav Juhas a Peter Juhas (bohoslovec v kňazskom seminári). Táto rodina sa o tento križ aj stará.

V utorok 14. septembra 1999 po rannej sv. omši so začiatkom o 8,00 hod. bude pred kostolom pristavený autobus pre všetkých, ktorí sa budú chcieť zúčastniť pobožnosti pri križi. Večer sa už tradične bude slúžiť sv. omša pri kaplnke na cintoríne, samozrejme v prípade nepriaznivého počasia bude sv. omša v kostole.

-sb-

Všeobecne záväzné nariadenie obce Široké o chove a držaní psov na území obce Široké

Obecné zastupiteľstvo v Širokom, na základe ustanovení par. 6 ods. 1 zákona SNR č. 369/1990 o obecnom zriadení v znení zmien a doplnkov, vydáva pre obec Široké toto VZN o chove a držaní psov na území obce Široké.

Časť I.

Úvodné ustanovenia

Článok 1

V záujme zvýšenia ochrany občanov pred možným negatívnym vplyvom z chovu a držania psov a v záujme ochrany psov na území obce Široké možno chovať a držať psov len pri dodržaní platných predpisov:

- zákon SNR č. 11/1992 Zb. o organizácii veterinárnej starostlivosti SR
- zákon FZ ČSFR č. 215/1992 Zb. o veterinárnej starostlivosti
- zákon NR SR č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí
- zákon NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- zákon NR SR č. 115/1995 Z.z. o ochrane zvierat

Článok 2

Základné pojmy

1. Chovateľ - každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá psa trvalo chová alebo drží.

2. Prechodný chovateľ - každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá psa prechodus chová alebo drží.

Článok 3

Nariadenie sa nevzťahuje:

- na chov a držanie psov v poľnohospodárskom družstve
- na chov a držanie psov, ktoré sprevádzajú ťažko zrakovo postihnuté osoby
- pre cirkusy, pojazdné zverince a podobné podujatia krátkodobého charakteru.

Časť II.

Územné podmienky pre chov a držanie psov

Článok 4

1. Chov a držanie psov je zakázané:

a/ na miestach, kde s chovom a držaním nesúhlasi obecný úrad, štátne veterinárne orgány a obvodný úrad životného prostredia,

b/ na miestach vyznačených "Zákaz vstupu psom",
c/ na detských pieskoviskách, priestoroch vymedzených pre hry detí a krátkodobý každodenňý oddych obyvateľov, na detských a športových ihriskách, na kúpaliskách, v predškolských a školských zariadeniach, v zariadeniach potravinárskej výroby, verejného a spoločného stravovania a v zdravotníckych zariadeniach.

2. Chov a držanie psov je povolené:

na miestach, kde to umožňujú veterinárne a hygienické predpisy a kde to nezakazuje toto nariadenie.

3. Výnimky zo zákazu môže povoliť obecný úrad po súhlasnom stanovisku štátnych veterinárnych a hygienických orgánov.

4. Za účelom dodržania technických, hygienických a veterinárnych podmienok chovu psov sa určujú tieto vzdialenosť:

- vzdialenosť chovných objektov od obytných objektov susedov musí byť min. 10 m
- vzdialenosť chovných objektov od individuálneho zdroja vody musí byť min. 10 m
- vzdialenosť chovných objektov od stavieb občianskej vybavenosti (predajne s potravinárskym tovarom, nákupné strediská, predškolské a školské zariadenia) min. 30 m.

Pri menšej vzdialnosti chovných objektov od obytných objektov susedov sa vyžaduje ich písomný súhlas.

5. Chovateľ pred začiatím stavby chovného objektu pre psa

alebo pri zmene tohto objektu je povinný postupovať v zmysle platného stavebného zákona (50/1976 Zb.)

Časť III.

Povinnosti chovateľa psov

Článok 5

1. Chovateľ je povinný zabezpečiť psovi výživu, opateru a umiestnenie zodpovedajúce jeho fyziologickým potrebám a správaniu, poskytnúť mu potrebnú volnosť pohybu.

2. Chovateľ je povinný umiestniť psa do zariadení s primárnymi hygienickými podmienkami a je povinný ich udržiavať okrem iného aj dezinfekciou, deratizáciou a dezinsekciami.

3. Chovateľ nesmie porušovať chovom a držaním psa veterinárne a hygienické predpisy, nariadenia obce, verejný pořiadok v obci, ohrozovať zdravie a bezpečnosť občanov a nesmie poškodzovať ich majetok.

4. Chovateľ je povinný poskytnúť prvú pomoc a všetky potrebné doklady občanovi, ktorý bol ohrozený na zdraví alebo majetku jeho psom. Na žiadosť ošetrojujúceho lekára je chovateľ povinný dať psa prehliadnuť veterinárnym lekárom.

5. Chovateľ je zodpovedný za škodu spôsobenú chovaným alebo držaným psom a je povinný nahradiť ju podľa všeobecne platných predpisov.

6. Chovateľ je povinný ochorenia psa a poranenie psa ihneď oznámiť veterinárovi a ním prijaté opatrenia plniť.

7. Chovateľ psa je povinný dodržiavať opatrenia určené na predchádzanie vzniku, zdolávanie a zamedzenie šírenia nákaž hromadných ochorení psov a chorôb prenosných zo psa na ľudov a naopak.

8. Chovateľ psa je povinný dať zaočkovať svojho psa proti chorobám určeným štátным veterinárny orgánom.

9. Chovateľ nesmie psa týrať, ukončiť jeho chov vypustením v obci, do voľnej prírody a usmrtiť psa bez primeraného dôvodu.

10. Chovateľ nesmie prenechať chov a držanie psa osobe, ktorá nie je na to telesne alebo duševne spôsobilá.

11. Chovateľ je povinný znečistené miesto vyčistiť od výkľau svojho psa a tieto bezpečne odstrániť v zmysle veterinárnych a hygienických predpisov, napr. v žumpách a hnojiskách alebo ich zaprávíť do poľnohospodársky využívanej pôdy.

12. Uhytnutie psa je chovateľ povinný bez meškania oznámiť asanačnému podniku. Chovateľ nesmie uhytnutého psa zakopať alebo ho umiestniť na iné miesto.

13. Chovateľ psa je ďalej povinný:

a/ psa, ktorý dosiahol vek 6 mesiacov, do 15 dní prihlásiť na obecnom úrade,

b/ dať psa každoročne zaočkovať proti besnote,
c/ mimo svojho bytu - mať psa na vodidle s max. dĺžkou vodidla 2,5 m

-dať psovi ochranný náhubok

d/ pri zrušení chovu psa písomne odhlásiť psa na obecnom úrade.

14. Chovateľ môže psa usmrtiť len najvhodnejším a najrýchlejším spôsobom po predchádzajúcim zbavení vedomia, bez zbytočnej bolesti a utrpenia.

Časť IV.

Útulky pre psov

Článok 6

1. Túlavé psy odchytávajú organizácie s príslušným oprávnením. Odchytenej pes sa umiestni do útulku pre psov, kde si ho chovateľ môže za poplatok vyzdvihnuť do 5 dní.

2. Psa, ktorého si chovateľ nevyzdvihne z útulku do 5 dní, môže byť za poplatok predaný.

3. Organizácia, ktorá spravuje útulok, môže psa utratiať, ak nedôjde k vyzdvihnutiu alebo k odpredaju psa po 5 dňoch od prijatia psa do útulku.

Časť V.

Sankcie

Článok 7

1. Porušenie ustanovení tohto všeobecne záväzného nariadenia je priestupkom, za ktorý môže byť fyzickým osobám uložená pokuta do výšky 500,- Sk a v priestupkovom konaní príslušnými orgánmi štátnej správy pokuta do výšky 1000,- Sk.

3. Chov a držanie psov môže obecný úrad zakázať:

- a/ pri porušení platných predpisov,
- b/ pri porušení tohto nariadenia,
- c/ pri dokázateľnom ohrozovaní zdravia a bezpečnosti občanov.

Časť VI.

Kontrolné orgány

Článok 8

Kontrolu dodržiavania tohto nariadenia vykonávajú:

- a/ pracovníci obce,
- b/ poslanci Obecného zastupiteľstva v Širokom,
- c/ hlavný kontrolór obce.

Časť VII.

Záverečné ustanovenia

Článok 9

Toto všeobecne záväzné nariadenie nadobúda účinnosť 15. dňom odo dňa vyvesenia na úradnej tabuľi v obci Široké.

Ing. Stanislav Bartoš, starosta obce, v.r.

Horúco okolo plynu

Každý zaistie vie, že od 1.júla 1999 došlo k zásadnej zmene v oblasti všeobecnych dodacích podmienok a k úprave cien zemného plynu dodávaného kategórii domácností. V súvislosti s vydaním Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 17. júna 1999 č. R - 1/1999, ktorým sa mení a dopĺňa výmer Ministerstva financií SR z 12.marca 1996 č. R - 1/1996, ktorým sa určuje rozsah tovaru s regulovanými cenami v znení neskorších predpisov, bol vydaný Cenník predajných cien zemného plynu pre kategóriu domácností od 1.7.1999. Podľa novej kategorizácie dochádza k členeniu odberateľov na tri kategórie nasledovne:

Ročná spotreba 0 - 200 m ³	4,90 Sk/m ³
201 - 1700 m ³	3,40 Sk/m ³
1701 - 4500 m ³ (resp. 6500 m ³)	2,80 Sk/m ³

K týmto cenám sa ešte pripočítava stála mesačná platba v závislosti od kategórie odberu. Oblasti s chladnejším podnebím v členení podľa okresov majú zvýšený limit 6500 m³ ročne. Naša obec, aj keď leží v nadmorskej výške od 480 do 560 metrov je podľa celookresného priemeru zaradená v pásmu do 4500 m³, čo samozrejme je nevyhovujúce v porovnaní s obcami, ktoré ležia oveľa nižšie, no podľa okresu sú v pásmu do 6500 m³.

Obecný úrad v Širokom po konzultáciach na Slovenskom plynárenskom priemysle v Prešove vyzval Okresný úrad Prešov, odbor regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov, aby inicioval na ministerstvách financií alebo hospodárstva zmenu zaradenia obce Široké z pásmu do 4500 m³ do pásmu 6500 m³ ročne. Obecný úrad ďalej navrhoval, aby zadeľovanie jednotlivých obcí do príslušných pásiem bolo dané do kompetencie krajských úradov. List napísaný v tomto zmysle bol poslaný 6.8.1999. OÚ Prešov dňa 19.8.1999 požadal svojím listom odbor palív a baníctva Ministerstva hospodárstva SR v Bratislave o preradenie obce Široké do spomínaného pásmá. Do uzávierky tohto čísla sme však odpovedali nedostali.

V súvislosti so zvýšením ceny zemného plynu a úpravou dolnej sadzby DPH zistili viacerí odberatelia, že zálohové platby v niektorých prípadoch vysoko prevyšujú deklarované päťdesiatpercentné zvýšenie ceny zemného plynu. Podľa informácií z SPP budú pri septembrových platbách zálohy neúmerne zvýšené upravené na správnu výšku. O riešení týchto problémov vás budeme ešte informovať.

Od 1. 1. 2000 sa uvažuje s ďalším zvýšením ceny plynu.

-sb-

tu dochádza v kotloch k nízkoteplotnej kondenzácii, pri ktorej sa síra obsiahnutá v palive premieňa na kyselinu sírovú, z oxidu dusíka sa stane kyselina dusičná. Tieto dve látky spoločne pôsobia na konštrukciu kotla veľmi korozívne. Pri nedodržaní ročných servisných prehliadiok sa tak znižuje životnosť, čím sa podstatne zvyšujú náklady na výrobu tepla, výrazne klesá účinnosť plynových spotrebičov a rastú náklady na údržbu a na prípadné opravy. Servisné prehliadky sa preto odporúčajú v ročných intervaloch na všetky plynové zariadenia, u plynových sporákov každé dva roky.

**tel. č.: 091/77 97 138
mobil: 0905 668 390**

PLYNES
František Jurčiak, Kendice 286
vykonáva tieto práce:

- čistenie kotlov - gamatiiek, prietokových ohrievačov - plynových boilerov a sporákov
- opravu a údržbu plynových spotrebičov
- servisné prehliadky plynových spotrebičov
- montáž, opravu a údržbu elektrických spotrebičov a zariadení

Prečo čistiť plynové spotrebiče?

Teplotu vykurovacej vody je potrebné neustále udržiavať nad 50°C. Pri poklese teploty vody pod túto hodnotu dochádza v kotloch k nízkoteplotnej kondenzácii, pri ktorej sa síra obsiahnutá v palive premieňa na kyselinu sírovú, z oxidu dusíka sa stane kyselina dusičná. Tieto dve látky spoločne pôsobia na konštrukciu kotla veľmi korozívne. Pri nedodržaní ročných servisných prehliadiok sa tak znižuje životnosť, čím sa podstatne zvyšujú náklady na výrobu tepla, výrazne klesá účinnosť plynových spotrebičov a rastú náklady na údržbu a na prípadné opravy. Servisné prehliadky sa preto odporúčajú v ročných intervaloch na všetky plynové zariadenia, u plynových sporákov každé dva roky.

Teplotu vykurovacej vody je potrebné neustále udržiavať nad 50°C. Pri poklese teploty vody pod túto hodnotu dochádza v kotloch k nízkoteplotnej kondenzácii, pri ktorej sa síra obsiahnutá v palive premieňa na kyselinu sírovú, z oxidu dusíka sa stane kyselina dusičná. Tieto dve látky spoločne pôsobia na konštrukciu kotla veľmi korozívne. Pri nedodržaní ročných servisných prehliadiok sa tak znižuje životnosť, čím sa podstatne zvyšujú náklady na výrobu tepla, výrazne klesá účinnosť plynových spotrebičov a rastú náklady na údržbu a na prípadné opravy. Servisné prehliadky sa preto odporúčajú v ročných intervaloch na všetky plynové zariadenia, u plynových sporákov každé dva roky.

Na návštive u susedov - Lipovce

Vznik obce Lipovce sa predpokladá už v 13. storočí. V histórii sa však po prvýkrát spomína až v roku 1320 pod názvom Lypouch v súvislosti s rozdelením dedičných majetkov šľachtica Meršeho zo Svinej. Majetkovou súčasťou tohto panstva zostala nepretržite aj v 14.-16. storočí. Obec v roku 1600 pozostávala z 25 obývajúcich poddaniských domov, majerských budov, mlyna, pivovaru, kostola, fary a školy. Koncom 16. storočia boli Lipovce stredne veľkou dedinou s takmer výlučne poddanským obyvateľstvom. Počet obyvateľstva podľa sčítania ľudu v roku 1980 (545 obyvateľov) je takmer zhodný s výsledkom sčítania ľudu v roku 1969 (547 obyvateľov).

Nadmorská výška v strede obce je 585 m. Poloha obce je v doline potoka Lipovec, ktorý je prírodnou hranicou Sarišskej vrchoviny a Braniska. Väze sa na východný okraj dolomiticko-vápencového pohoria Braniska pri jeho styku s flyšom centrálnych Karpát v úpätí hory Buče s nadmorskou výškou 1006 m. V lesoch prevláda borovicovo-smrekový a smrekovo-jedľový porast.

Charakterom sa obec radí medzi typické podhorské obce so zameraním na poľnohospodárstvo, so zvýšeným chovom dobytka a ťažbou dreva. Popri poľnohospodárstve sa tu vyrábali šindle, laty, odkvapové rúry a páilo sa drevnené uhlie. Povozníctvo slúžilo na odvoz dreva a minerálnej vody Salvator. Katastrálne územie obce tvorí 1337

ha kopcovitej pôdy s prevahou lesov, je miemoriadne bohaté na prírodné krásy, a tak sa zaraduje medzi najkrajšie a najzaujímavejšie partie na území východného Slovenska. Časť územia v oblasti Lačnovského potoka o rozlohe 127,59 ha je uzenením SNR z 21. augusta 1964 vyhlásené za Štátnu prírodnú rezerváciu a má tieto zvláštnosti: Kamenná baba - skalný útvar na vysokom brale, majúci pohobu ženy s dieťaťom v náruči. Mojžišov stlp, Vrátnica, Komín - skalné útvary s krásnym výhľadom. Zlá džura - kvapľová jaskyňa, speleologicky ešte nie je celá preskúmaná, ale je predpoklad, že tu ide o ďalší atraktívny článok prírodných zvláštností kraja.

Škola v obci je deväťročná - slúži obciam Lipovce, Šindliar a Lačnov. Kostol r. kat. - pôvodne gotický, v roku 1663 prestavaný na renesančný. Pristavená svätyňa je z roku 1882.

Obec Lačnov pre prudký pokles obyvateľstva v posledných rokoch bola príčinená k obci Lipovce. Najvyšší počet obyvateľstva v roku 1900 bol 191 a v roku 1980, pri prudkom poklesu, zaznamenal 53 obyvateľov. V súčasnosti v obci žije len okolo desať obyvateľov /dôchodcov/. Katastrálne územie obce Lačnov vo výmere 963 ha priamo nadvázuje na katastrálne územie obce Lipovce v nadmorskej výške od 562 do 1081 m so stredom samotnej obce 765 m. Kostol v Lačnove je gréckokatolícky a obec je príčinená ku gr. katolíckej fare v Renčíšove. Škola postavená až v roku 1927. Pre nedostatok školopovinných detí zanikla a nahradza ju škola v Lipovciach. Lačnov je jednou z mala kompaktné zachovaných lokalít horského dedinského života

na Slovensku. Zástavbu obce tvorí súbor objektov ľudovej architektúry - obytných domov doplnaných hospodárskymi budovami, stodolami, kôlňami, senníkmi a sypancami. Obec si zachovala svoj pôvodný ráz, ktorý neboli narušený modernými stavbami. Obytné domy s popisnými číslami 8, 14, 26, a 30 sú evidované v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok Slovenska. Vytvorením pamiatkovej zóny sa obec pretvára na rekreačnú oblasť, cím sa vytvára náplň pre jej rekreačnú funkciu.

Budúcnosť obce Lipovce a pridruženej obce Lačnov bude závisieť od úspešne sa vyvíjajúceho turistického ruchu a činnosti modernej vybaveného závodu na spracovanie svetoznámej minerálnej vody Salvator.

Obecnú samosprávu Lipoviec tvorí starosta a 9 poslancov. V obci pracuje dobrovoľný požiarne zbor, obecný futbalový klub, obecný kynologický klub miestna organizácia Demokratickej únie žien. V obci je vybudovaný vodovod, je plne plynofikovaná, všetky miestne komunikácie sú vyasfaltované. Obec vlastní kultúrny dom, požiarne zbrojnici, budovu obecného úradu, bytovek i dva horské hotely. V obci sa upravuje futbalové ihrisko, na ktorom prebiehajú ukončovacie práce.

V súčasnosti sa rieši vybudovanie a úprava novej miestnej komunikácie k individuálnej bytovej výstavbe. Od r. 1993 sa obec podieľa na budovaní spoločnej čierničky odpadových vód a kanalizácie s obcami Šindliar, Fričovce a Široké. Predstavuje to hlavnú úlohu do najbližších rokov.

- sb -

Červený kohút opäť vyčíňal

Za obdobie od 1.1.1995 do dnešného dňa v našej obci vzbíklo päť požiarov. Raz horel les (Španí dol), druhý raz stoh īateliny (na PD-hospodársky dvor Kolbašek). Čo je však horšie, požiar vyčíňal aj trikrát priamo v zastavanom území obce. U rod. Tkačovej v miestnej časti Pod Braniskom, v rodinnom dome Petra Višňovského v júli 1998 a naposledy sa oheň rozhorel na hospodárskych stavbách Klementa Uličného a Tomáša Šofranka, pričom bol poškodený aj rodinný dom. Posledne spomínaný požiar vypukol v noci asi okolo 0,40 hod. 26. júla 1999. Požiar takého rozsahu už chválaboju pári desiatok rokov obchádzal našu obec. Výšku plameňov je ľahko odhadnúť, ale šľahali vysoko nad strechy okolitých domov.

Ako prvé k požiaru dorazilo požiarne vozidlo našich dobrovoľníkov, ktorí okamžite začali hasiť, keď tesne predtým dopadli na oheň prúdy vody z hydrantu. Vzápäť dorazili aj profesionálni požiarnici zo svojich základní v Hrabkove a Prešove. Neskôr prišlo pomôcť aj cisternové vozidlo z Fričoviec.

Aj keď dezinformáciami bola v obci skôr znevážená snaha našich požiarnikov, opak bol pravdou. Naši požiarnici mali všetku techniku v najlepšom poriadku a podali výkon, za aký by sa nemuseli hanbiť ani profesionáli. Preto im treba aj touto cestou podakovať za uchránené hodnoty a za snahu pomôcť. Tým, ktorí na adresu našich požiarnikov po obci rozprávali klamstvá, chceme odkázať iba jedno: „Lutujeme Vás, že ste sa nezmohli na nič iné. Ak máte Vy doma neporiadok, nemyslite si, že je všade!“

V budúcnosti je potrebné venovať náležitú pozornosť všetkým potencionálnym ohniskám vzniku požiaru. Ide predovšetkým o miesta, kde sa skladuje ľahko horľavý materiál, ktorý po vznietení môže spôsobiť poškodenie zdravia ľudí, aj zničenie ich majetku. Príčinu posledného požiaru stanovoval znalec, nám sa ju nepodarilo zistíť.

-sb-

V nových priestoroch

Súčasťou stavby novej materskej školy je aj rozšírenie kuchyne a školskej jedálne, ktoré je umiestnená v priestoroch bývalej bytovky. Počas letných prázdnin rozšírili pracovníci obce priestory kuchyne o 14,5 m² a jedálne o 16,2 m². Aj keď to nie je veľké rozšírenie, ktoré by zabezpečilo štandardné služby, došlo k zlepšeniu prípravy stravy aj stolovania. Od 6. septembra 1999 už teda výše 150 stravníkov tejto jedálne obeduje vo vynovených priestoroch. Na vrchnom podlaží vybudovaného meďioobjektu vznikla miestnosť o ploche 35 m², ktorá bude niekoľko rokov slúžiť ako učebňa pre pracovné vyučovanie. Priestory, ktoré sa získajú zrušením terajšej dielne, však nepomôžu celkovej potrebe učební, aby nemusela byť zavedená dvojzmennosť vyučovania. To je vlastne už pár dní skutočnosťou. Vyhliadku na lepšie podmienky dáva snaha Obecného úradu vo Vŕtaze vybudovať plneorganizovanú ZŠ s ročníkmi 1. až 9. To ale zaiste potrvá niekoľko rokov. Zatiaľ sa vzniknutá situácia rieši týmto spôsobom.

-sb-

Na stavbe materskej školy sa zhotojuje strecha. Foto: Ing. Bartoš

Sedem otázok pre MUDr. Alicu Dulinovú, zubnú lekárku obvodu Široké

1. Vyše jeden a pol roka pôsobíte ako zubná lekárka v našej obci. Viem, že dochádzate z Prešova. Povedzte niečo o sebe.

Pochádzam zo Šarišských Michaliam, bývam v Prešove s rodičmi v rodinnom dome. Som vydátá, mám osiemročného syna. Manžel je lekár, pracuje na internom oddelení v NsP Prešov. Matka je doktorka prírodných vied a otec je praktický lekár. Máme jednu sestru, ktorá učí v ZŠ v Jarovniciach.

2. Kto Vás priviedol k medicíne?

Vplyv na moje rozhodnutie vo výbere povolania mali moji rodičia a tiež orientácia na humanitné vedy. Dlhý čas ma ale lákalo krčné lekárstvo.

3. Na rozdiel od Vašich kolegov na zdravotnom stredisku práca zubného lekára sa sústreduje na ambulanciu. Stalo sa, že ste ošetrovali v teréne?

Ano, ešte v predchádzajúcich pôsobiskách som ošetrovala v rámci lekárskej služby prej pomoci ľudom pacientov u nich doma. Aj tu v Širokom sme so sestričkou tahali Zub výše 90-ročnému pacientovi, ktorý je zároveň mojím najstarším prírastkom v registri pacientov s novozaloženou kartou.

4. Spomíname ste, že Vaše predchádzajúce pôsobiská boli v Bardejove a potom v Prešove na Sekčove. Ak by ste mali porovnať pacientov, aké by bolo poradie?

V Bardejove som ošetrovala prevažne deti a tie sú v sade rovnaké. Sekčov je už iný. Ľudia žijú v zhone, sú netrepliví. Najradšej by boli ošetrení hned, keď vstúpia do ľakárne (najlepšie všetci ráno o siedmaj). Ošetrenie by malo trvať päť minút. Nie sú tolerantní ani voči sebe. Neuprednostnia pacientov s bolestou alebo opuchom. Niekoľko môžem ošetriť aj za tých päť minút, ale niekomu sa musím venovať aj dlhší čas. Je to individuálne, špeciálny prístup si vyžadujú detskí pacienti. U tých si musíte získať a hľavne nestratiť dôveru. Snažím sa preto zaviesť aj tu v Širokom objednávací systém, ktorý je narušovaný 5 - 15 bolestivými prípadmi denne počas celej pracovnej doby a tiež zábudlivcami, ktorí jednoducho zabudnú, že sa objednali na ošetrenie, a prídu, keď si spomenú. Ale som s pacientmi spokojná. Dúfam, že aj oni so mnou. Snáď aj preto, že dochádzam za nimi ja, a preto im súčasťou a financie potrebné na cestovanie za vzdialenejšimi stomatológmi.

5. Čo sa Vám vybavilo pod pojmom Široké v období, keď ste v našej obci ešte nepôsobili?

Vašu obec som si spájala najmä s cestou na prázdniny k starým rodičom do Fryčku-Míšku. Keď sme so sestrou prešli cez Široké a prežili zákrutu na Branisko bez žalúdočných problémov, už akoby sme boli v cieli cesty.

6. V poslednom období si pacienti v stomatologických ambulanciach doplácajú k výkonom. Je to nevyhnutné?

Naša schopnosť a možnosť poskytovať zdravotnú starostlivosť v stomatologickej odbore v rozsahu liečebného poriadku je obmedzovaná tzv. "limitáciami finančných objemov" zdravotními poistovňami. Okrem toho výška uhrádzania stomatologických výkonov zdravotními poistovňami zdaleka nepokrýva ich skutočné náklady, nehovoriac o ohodnotení mojej práce a práce zdravotnej sestry. Ceny materiálov a nástrojov, ktoré stále dokupujem, sa neustále zvyšujú a nákup novej modernejšej zubolekárskej súpravy /na splátky/, vzhľadom k jej súčasnej cene 450 000 Sk, je preto v nedohľadne.

7. Zvykli ste si v Širokom, ostanete tu natrvalo?

Áno, zvykla som si, dochádzanie mi neprekáža. V ambulancii investujem do vybavenia, vrátane lepších a kvalitnejších materiálov, takže by som rada pracovala v Širokom ešte veľa rokov.

S Ú T A Ž

V minulom čísle spravodaja ste mali možnosť odpovedať na dve súťažné otázky. Správne odpovede sú: 1. 5.9.1999; 2. Súťaže v pití piva a vo výdrži pri držaní dvoch plných politrákov pivo sa vystreľte ruke. Do schránok bolo vhodených celkom 38 odpovedí, všetky správne. **Vyžrebovaní boli títo výhercovia:** 1. Stanislav Straka, Široké 528 - vyhráva nákup tovaru v hodnote 300 Sk. 2. Cyril Bartoš, Široké 116 - vyhráva nákup tovaru v hodnote 200 Sk. V dnešnom čísle sa znova bude súťažiť o nákupy tovaru v hodnote 300 Sk a 200 Sk, ktoré venuje Obecný úrad v Širokom. Pravidlá: vystrihnutý kupón, nalepiť na kus papiera, napísat odpoveď na otázky, svoju adresu a vhodiť do schránok, ktoré sú umiestnené v obchodoch: Ján Novotný, Marinica a na chodbe obecného úradu v termíne do 24. septembra 1999. **Súťažné otázky:** 1. Aký bude poplatok za distribúciu vody, ktorý bude platíť od 1.10.1999 pre občanov? 2. Ako sa volá jaskyňa v Lipovciach?

KUPÓN č. 14

Spravodaj **BRANISKO** – vydáva Obecný úrad v Širokom štvrtročne. Redakčná rada: Ing. Stanislav Bartoš, Danka Dutková, Mgr. Helena Hajdučinová. Telefón: (091) 91 12 66. Registrované Okresným úradom v Prešove pod číslom OÚ-XI/28/95. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň Kušnir, združenie podnikateľov, Sabinovská 55 Prešov, č. t.: (091) 710 411.

ŠTATISTIKA

V období jún 1999 - august 1999 sa narodili:

4. 6.1999 Erik Čech
4. 8.1999 Lukáš Mikolaj
30. 8.1999 Dávid Pavlák

V období jún 1999 - august 1999 nás navždy opustili títo občania:

30. 6.1999 František Štofko 67 ročný
18. 8.1999 Žofia Juhasová 85 ročná
31. 8.1999 Bartolomej Goč 60 ročný

Blahoželáme:

Jozef Pribula č. 293 5. 8.1999 88 r.
Helena Timková č. 503 23. 8.1999 87 r.
Helena Maňová č. 355 29. 8.1999 89 r.
Anna Čuchranová č. 334 30. 8.1999 85 r.

Manželstvo uzavreli:

Katarína Krescanková a Peter Foriš z Vŕazza	26.6.1999
Martin Páral a Mária Kmecová z Prešova	17.7.1999
Monika Balogová a Marek Vojtíšk z Trnavy	24.7.1999
Veronika Smolková a Ladislav Vateha zo Stropkova	24.7.1999
Anna Bartošová a Jaroslav Nazarej z Prešova	24.7.1999
Monika Čuchranová a Radovan Varga z Prešova	7.8.1999
Peter Smolko a Darina Sedláčková z Jakubovian	14.8.1999
Peter Kolcun a Ivetta Čechová z Vŕazza	21.8.1999
Rastislav Široký a Mária Kandračová zo Štefanoviec	21.8.1999

Naša obec mala k 31.8.1999 2 283 trvale hlásených obyvateľov.

Drahšie služby

Obecné zastupiteľstvo v Širokom na svojom zasadnutí dňa 19.8.1999 rozhodlo o upravení miestnych poplatkov a poplatkov za služby na území našej obce počnúc dňom 1.1.2000 s výnimkou poplatku za vodu, ktorý sa upravuje od 1. októbra 1999. Preto vám prinášame výpis poplatkov, ktoré sa týkajú priamo občanov a podnikateľov.

Od 1.10.1999 sa zvyšuje poplatok za distribúciu vody pre občanov z 2,-Sk/m³ na 2,50 Sk/m³, pre podnikateľov zo 4,-Sk/m³ na 5,-Sk/m³ odobrenej vody. Samozrejme vodu, ktorú odberatelia spotrebujú do 30.9.1999 bude obecný úrad spoľahlivo sadzovať 2,-Sk/m³.

Od 1.1.2000 sa zvyšuje poplatok za vývoz tuhého komunálneho odpadu od občanov z 200,- Sk na rok na 240,- Sk na rok, u podnikateľov z 500,- Sk/rok na 550,- Sk/rok. Zvyšuje sa poplatok za psa zo súčasných 50,- Sk na 60,- Sk a poplatok za vydanie potvrdenia z 20,- Sk na 30,- Sk. Poplatok za I. upomienku v miestnej knižnici sa upravuje zo súčasných 5,- Sk na 6,- Sk. Zvýšenie ostatných položiek poplatkov sa obyvateľov netýka, súvisí iba s nájomom pre podnikateľov v priestoroch vo vlastníctve obce.

Dôvodom na zvýšenie výšky poplatkov je každoročné zvýšenie nákladov na likvidáciu odpadu, prevádzku vodovodu i údržbu budov vo vlastníctve obce.

-dut-

MOTOKROS

V motokrosovom areáli sa v nedeľu 5. septembra 1999 uskutočnil motokrosové preteky. Za krásneho počasia pred slušnou diváckou kulisou dopadli veľmi dobre, až na organizačné zaškripanie pri výhlasovaní víťazov.

V triede do 500 ccm zvíťazil Jaroslav Katriňák (Jozef Drozda bol štvrtý), v triede JUNIOR zvíťazil K. Ivanfy, v triede do 85 ccm Pavel Kulhavý z ČR a v triede SUPER SENIOR zvíťazil Jozef Brabec.

-sb-